

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบก่อนเรียนฉบับนี้ ใช้ทดสอบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ก่อนการฝึกทักษะ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ ๒๐ นาที

๒. ให้นักเรียนอ่านคำถามและคำตอบให้ละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก,ข,ค,ง ในกระดาษคำตอบ (๑๐ คะแนน)

๑. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของนิทาน

- ก. ให้ความบันเทิง
- ข. มีรูปแบบที่ตายตัว
- ค. แทรกแนวคิดคติสอนใจ
- ง. ถ่ายทอดโดยการเล่าปากต่อปาก

๒. นิทานที่มักมีเทพดาหรือนางฟ้าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอเป็นนิทานประเภทใด

- ก. นิทานตลก
- ข. นิทานท้องถิ่น
- ค. นิทานปรัมปรา
- ง. นิทานวีรบุรุษ

อ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓-๔

ชุมทรัพย์ในไร่ร่อน

ที่ไร่ร่อนแห่งหนึ่ง มีพ่อผู้สูงอายุกับลูกชายจอมซี้เกียจ ๓ คน อาศัยอยู่ต่อมาพ่อล้มป่วยลงและก่อนที่แกจะใกล้สิ้นลมหายใจ ได้เรียกลูกชายทั้ง ๓ มาสั่งเสียว่าอย่าขายที่ดิน เพราะพ่อได้ซ่อนชุมทรัพย์มหาศาลเอาไว้ ให้ขุดดิน พรวนดิน ขุดหาให้ทั่วทุกตารางนิ้วของไร่ เมื่อพ่อได้สิ้นใจตายลงไปแล้ว ลูกชายทั้ง ๓ ก็ลงมือและตั้งหน้าตั้งตา ไถคราดพรวนดินพวกเขาก็ไม่พบแม้แต่เศษเงินอย่างที่พ่อได้บอกไว้ หนึ่งปีผ่านไปไร่ร่อนที่พวกเค้าตั้งหน้าตั้งตาขุดพรวนดิน เพื่อหาชุมทรัพย์นั้นกลับมากเกิดผล ออกดอก ออกผลออกมา และเป็นเช่นนั้นลูกชายทั้ง ๓ จึงหันมาช่วยกันนำผลไร่ร่อนเหล่านั้นออกขาย และพวกเขาพบว่าชุมทรัพย์ที่พ่อพูดถึงนั้นหมายถึงการทำงานหนัก ขยันขันแข็ง เอาหยาดเหงื่อแรงงานเข้าแลกในที่ดินที่พ่อของพวกเขาได้ทิ้งไว้ให้มากกว่านั่นเอง

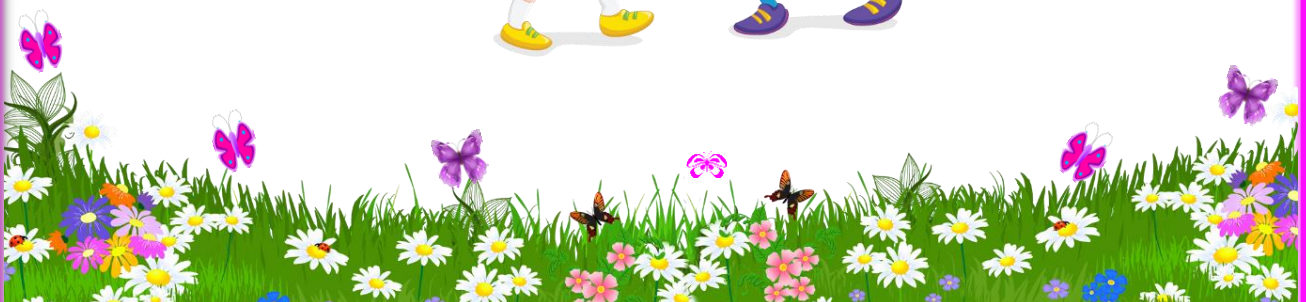
ที่มา : วนิษา. **ชุมทรัพย์ในไร่ร่อน**. หน้า ๓๕.

๓. จากนิทานพ่อต้องการสอนลูกในเรื่องใด

- ก. อย่าเชื่อคนง่าย
- ข. คิดก่อนลงมือทำ
- ค. อย่าเกียจคร้านการทำงาน
- ง. ความตั้งใจทำให้งานสำเร็จ

๔. นักเรียนคิดว่าลูกชายทั้ง ๓ จะรู้สึกอย่างไรกับคำพูดของพ่อ

- ก. ดีใจ
- ข. โกรธ
- ค. เสียใจ
- ง. ขอบคุณ

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๕- ๘

คนขี้เหนียวคนหนึ่งได้ขายทุกอย่างที่เขาซื้อและซื้อทองคำมาก่อนหนึ่ง ซึ่งเขานำมันไปฝังลงในหลุมที่อยู่ข้างกำแพงเก่า เขาเดินไปดูทุกวัน คนงานของเขาคนหนึ่งสังเกตเห็นว่าคนขี้เหนียวไปที่จุดนั้นอยู่เสมอ จึงตัดสินใจจับตาดูความเคลื่อนไหวของเขา ไม่นานคนงานก็พบความลับเรื่องสมบัติที่ซ่อนไว้ และเมื่อขุดลงไปก็พบก้อนทองคำและขโมยมันไป เมื่อคนขี้เหนียวมาดูอีกครั้งก็พบแต่หลุมว่างเปล่า เขาจึงเริ่มดิ้นรนของตัวเองและคร่ำครวญเสียงดังด้วยความเศร้าโศกเสียใจ เพื่อนบ้านเห็นเขาจมอยู่กับความเศร้าโศกและรับรู้ได้ถึงสาเหตุ จึงกล่าวว่า “สวดมนต์เสียเถิด อย่าเสียใจไปเลย ท่านก็เอาหินใส่ไว้ในหลุมสิ แล้วคิดว่าทองคำยังวางอยู่ตรงนั้น มันก็ให้ผลเหมือนกับตอนที่ยังมีทองคำอยู่ อย่างไรก็ตามเสียท่านก็ไม่มีมันอยู่แล้วเพราะท่านไม่ได้นำมันมาใช้เลยสักนิด”

๕. นิทานเรื่องนี้ควรตั้งชื่ออย่างไร

- ก. ทองคำที่หายไป
- ข. คนขี้เหนียวกับทองคำ
- ค. คนขี้เหนียวกับคนงาน
- ง. สมบัติคนขี้เหนียว

๖. จากนิทานข้างต้นเหตุการณ์ใดเกิดก่อน

- ก. ชายคนหนึ่งขโมยทองคำของคนขี้เหนียว
- ข. คนขี้เหนียวขุดหลุมแล้วซ่อนสมบัติของเขาไว้ในนั้น
- ค. เพื่อนบ้านของคนขี้เหนียวบอกเขาหาหินมาวางแทนทองคำ
- ง. คนขี้เหนียวตัดสินใจเปลี่ยนเงินที่มีอยู่ทั้งหมดเป็นก้อนทองคำ

๗. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

- ก. การไม่ได้ใช้ของที่มีก็เหมือนกับว่าไม่มีของสิ่งนั้น
- ข. อย่าเก็บของมีค่าที่สามารถขโมยได้
- ค. ให้รู้จักทำงานและประหยัดอดออม
- ง. การไว้ใจคนอื่นถือเป็นข้อผิดพลาด

๘. นักเรียนคิดว่าจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ก. เลือกคนดีมาเป็นคนงาน
- ข. จะเก็บทรัพย์สินไว้ที่ใดควรดูให้รอบคอบ
- ค. ของมีค่าหากไม่นำมาใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร
- ง. ควรฝังลงไปใต้ดินลึกๆ คนงานจะได้ขุดไม่พบ

อ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ ๙-๑๐

สุนัขจิ้งจอกกับอีกา

ครั้งหนึ่งสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งเห็นอีกาบินผ่านมาพร้อมกับคาบเนยแข็งชิ้นหนึ่งไว้ในปาก มันมาหยุดเกาะอยู่บนกิ่งไม้ “เนยแข็งชิ้นนั้นต้องเป็นของข้า” สุนัขจิ้งจอกพูดและเดินที่โคนต้นไม้ “สวัสดีคุณผู้หญิง” มันร้องทัก “วันนี้ท่านช่างงดงามนัก ขนของท่าน ช่างมันวาวและดวงตาของท่านช่างลึกในเหลือเกิน เสี่ยงของท่านจะต้องไผ่เพราะกว่านกตัวไหน ๆ สมกับลักษณะของท่าน ให้ข้าได้ฟังเพลงจากท่านสักเพลงหนึ่งเถิด เพื่อข้าจะได้ชื่นชมท่านในฐานะราชินีแห่งนกทั้งปวง” อีกาขยับหัวและเริ่มเปล่งเสียง กา กา อย่างตั้งใจ แต่ขณะที่มันอ้าปาก เนยแข็งก้อนนั้นก็ตกลงมา สุนัขจิ้งจอกรีบคาบมาทันที “ให้มันได้อย่างนี้สิ” สุนัขจิ้งจอกพูด “ข้าต้องการเท่านั้นแหละ” เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน กับเนยแข็งของเจ้า ข้าอยากจะให้คำแนะนำเล็กๆ น้อยๆ คือ “อย่าหลงเชื่อพวกยockeyอปอป็น”

ที่มา : ฐิติพงศ์. สุนัขจิ้งจอกกับอีกา. ๒๕๕๓.

๙. จากนิทานต้องการสอนเรื่องใด

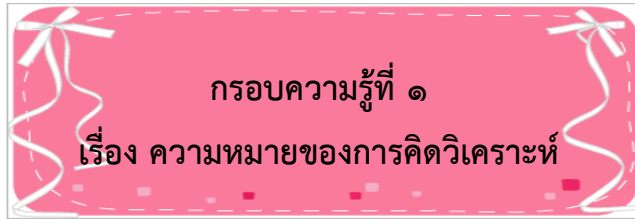
- ก. อย่าเชื่อคนง่าย
- ข. อย่าหลงตัวเอง
- ค. คิดก่อนลงมือ
- ง. การโกหกเป็นสิ่งไม่ดี

๑๐. จากเรื่องตรงกับสุภาษิตใด

- ก. น้ำนิ่งไหลลึก
- ข. พูดดีเป็นศรีแก่ปาก
- ค. คนโง่ยอมเป็นเหยื่อคนฉลาด
- ง. พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

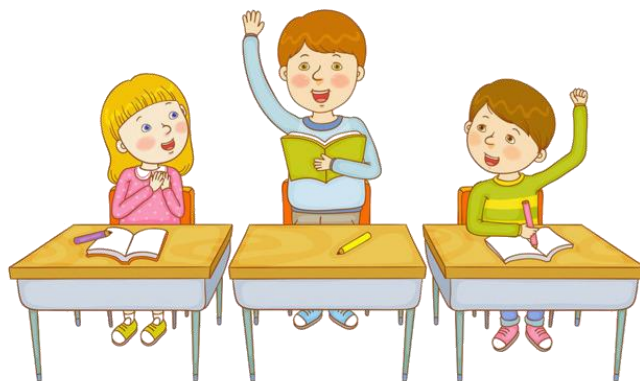

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง หรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ความสำคัญของการอ่านเพื่อการวิเคราะห์

๑. ผู้อ่านทราบข้อมูลที่สูงขึ้น เนื่องจากการวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลและพิจารณาความเป็นเหตุเป็นผลของเนื้อเรื่อง จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นของเรื่องและสาเหตุของเรื่อง
๒. ผู้อ่านเกิดความประทับใจในสิ่งที่อ่าน เมื่อวิเคราะห์จนทราบถึงสาเหตุและความเป็นไปของเรื่องจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจซาบซึ้งและมองเห็นคุณค่าความงามที่แฝงอยู่อย่างชัดเจน
๓. ผู้อ่านสามารถรู้ถึงใจความสำคัญของเรื่องได้ การอ่านเพื่อการวิเคราะห์จะทำให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องที่อ่านกล่าวถึงอะไร อย่างไรบ้าง และนำมากรองจนได้แก่นของเรื่อง
๔. ผู้อ่านสามารถเห็นความเกี่ยวข้องกันระหว่างข้อมูลแต่ละส่วนเป็นการพัฒนาทักษะความคิดเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

หลักการอ่านเพื่อการวิเคราะห์

การอ่านเพื่อการวิเคราะห์ มีหลักการอ่านดังนี้

๑. พิจารณารูปแบบของเรื่อง ว่าเรื่องที่อ่านนั้นใช้รูปแบบใด เช่น เป็นนิทาน บทร้อยกรอง บทละคร หรือบทความ
๒. จับใจความสำคัญของเรื่อง อ่านเรื่องโดยละเอียดแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องให้ได้
๓. แยกพิจารณา โดยจำแนกประเด็นดังนี้ คือ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ข้อมูลสนับสนุน
๔. พิจารณาทัศนคติของผู้เขียนว่าผู้เขียนมีทัศนคติอย่างไรต่อเรื่องนั้น
๕. พิจารณาลำดับเหตุการณ์ จากเหตุไปหาผล ผลไปหาเหตุตามลำดับเหตุการณ์เป็นต้น
๖. พิจารณาสำนวนภาษา ว่าผู้เขียนมีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับประเภทงานเขียนหรือไม่ สื่อความหมายได้ชัดเจนหรือไม่อย่างไร

กระบวนการคิดวิเคราะห์

กระบวนการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เป็นการกำหนดวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์

เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถาม หรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือจะบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ ๓ กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนก สิ่งของที่มีความหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ ในการหาลักษณะ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล อาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ ๔ พิจารณาแยกแยะ

เป็นการพินิจ พิจารณ์ ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิค ๕ W ๑ H ประกอบด้วย

Who (ใคร) บุคคลสำคัญที่เป็นผู้เกี่ยวข้อง เช่น ใครอยู่ที่ในเหตุการณ์บ้าง ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ เหตุการณ์นี้ใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์

What (อะไร) เกิดอะไรขึ้น มีอะไรเกี่ยวข้อง สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้คืออะไร

Where (ที่ไหน) เรื่องที่เกิดขึ้นที่ไหน

When (เมื่อไร) เวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้น

Why (ทำไม) สาเหตุหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้

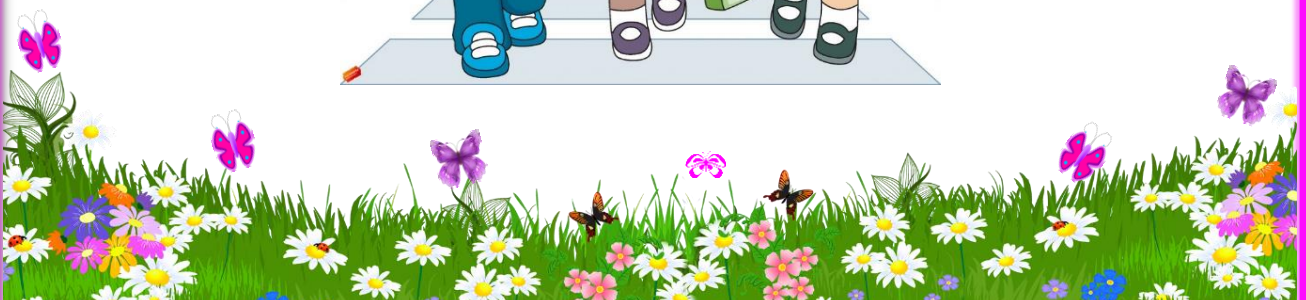
How (อย่างไร) รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นว่ามีความเป็นไปได้ในลักษณะใด เช่น เขาทำสิ่งนี้อย่างไร ลำดับเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นอย่างไร

ขั้นที่ ๕ สรุปคำตอบ

เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

๑. ช่วยให้เราารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ
๒. เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา
๓. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง
๔. ช่วยประมาณความน่าจะเป็น

กรอบความรู้ที่ ๒

เรื่อง หลักการอ่านและวิเคราะห์นิทาน

ความหมายของนิทาน

คำว่า **นิทาน** พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “นิทาน น. เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป”

“นิทาน” ตามรูปศัพท์ภาษาบาลี แปลว่า เรื่องเดิม เรื่องที่ผูกขึ้นและเรื่องที่อ้างอิง

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา มุ่งให้เห็นความบันเทิง แทรกแนวคิด คติสอนใจ จนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยอย่างหนึ่ง อาจเรียกนิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง นิทานชาวบ้าน เป็นต้น

ลักษณะของนิทาน

๑. เป็นเรื่องเล่าปากเปล่าด้วยภาษาร้อยแก้ว
๒. ถ่ายทอดโดยการเล่าปากต่อปาก ไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในอดีตนิทานต่างๆ จะดำรงอยู่นานเท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับความทรงจำของผู้เล่าและผู้ฟังนิทานแต่สมัยต่อมาคนรู้หนังสือมากขึ้นได้มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
๓. ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง อ้างกันว่าเป็นของเก่าที่จํามาจากบรรพบุรุษ เช่น เรื่องแม่นาคพระโขนงเป็นนิทานผีที่อ้างต่อกันมา การอ้างชื่อสถานที่
๔. เนื้อเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงได้ไม่มีรูปแบบตายตัว ขณะที่มีการเล่านิทานผู้เล่าจะทำหน้าที่เป็นผู้แต่งไปด้วยในตัว ตัดทอนเรื่องให้สั้นลงหรือขยายออกไปหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาให้เข้ากับสภาพวัฒนธรรมของผู้เล่าก็ได้

ประเภทของนิทาน

นิทานแบ่งออกตามรูปแบบได้ ๕ ประเภท คือ

๑. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่ยกย่องคนดี มีความสามารถ ความกล้าหาญของบุคคลส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เป็นวีรบุรุษ เนื้อเรื่องจะเป็นแนวปาฏิหาริย์ มีอิทธิฤทธิ์เหนือบุคคลธรรมดา เช่น ไกรทอง พระร่วง วาจาสีห์ เป็นต้น

๒. นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมุติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่งไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ไปถ้าเป็นชายมักจะได้แต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ นิยมขึ้นต้นว่า “กาลครั้งหนึ่ง....” หรือ “ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว”

๓. นิทานท้องถิ่น เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ใจกลางหรือคตินิยม แม้จะเป็นเรื่องแปลกพิสดาร พันวิสัยความจริงแต่ว่าเป็นเรื่องที่ เกิดจริงหรือมีเค้าความจริง มีบุคคลจริง มีสถานที่จริง ๆ นิทานท้องถิ่นจำแนกออกเป็นนิทานประเภทอธิบาย นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ นิทานเกี่ยวกับสมบัติ นิทานวีรบุรุษ นิทานคติสอนใจ และนิทานที่เกี่ยวกับ นักบวชต่าง ๆ

๔. นิทานสมัยใหม่ เป็นนิทานที่เล่ากับแถบตะวันออกไกล มีลักษณะคล้ายกับนิทานปรัมปรา ตัวละครมีพฤติกรรมคล้ายชีวิตจริง กำหนดเวลาและสถานที่ที่ไม่แน่นอน เช่น อาหรับราตรี การผจญภัยของ ซินแบต เป็นต้น

๕. เทพนิยาย เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในนิทานนั้น เรื่องพระอินทร์หรือเป็นแต่เพียงกึ่งเทวดาอย่างเช่น เจ้าป่า เจ้าเขา เจ้าที่ เจ้าแม่ต่าง ๆ

๖. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมุติว่ามีความคิดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนพูดจาอย่างมนุษย์ธรรมดา บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่มีคน มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย แต่ทั้งคนทั้งสัตว์นั้นจะพูดโต้ตอบกัน และปฏิบัติเหมือนหนึ่งว่าเป็นมนุษย์เหมือนกัน แบ่งย่อยออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๖.๑ นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable) นิทานประเภทนี้ตัวเอกจะเป็นสัตว์ เช่น นิทานอีสป ชาดกต่าง ๆ

๖.๒ นิทานเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Cumulative Tale) เช่น เรื่องยายกะตาดปลุกกล้วยให้หลานเฝ้า

๗. นิทานตลกขบขัน เป็นนิทานเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่มีเรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้ต่าง ๆ เกี่ยวกับความโง่และกลโกง การแกล้งแกล่ง การแสดงปฏิภาณไหวพริบ การพนันขันต่อ การเดินทางและการผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่าง

คุณค่าของนิทาน

นิทานมีคุณค่าหลายประการ คือ

๑. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน อ่านเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
๒. ช่วยกระชับความสัมพันธ์ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ให้ข้อคิดและคติเตือนใจ
๓. ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในอดีต ให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต เนื้อเรื่องของนิทานจะสอดแทรกคติธรรมหรือลักษณะการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนในสังคม สามารถนำไปปรับใช้กับตนเอง หรือใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนคน
๔. ให้ความรู้เรื่องต่างๆ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศาสนา สังคมวิทยา และภาษา
๕. ก่อให้เกิดศิลปะในแขนงต่างๆ เช่น วรรณคดี ละคร การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

หลักในการอ่านนิทาน

๑. ศึกษา วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทาน

ตัวละครในนิทานส่วนใหญ่จะเป็นตัวเดินเรื่อง ลักษณะนิสัยของตัวละครใน แต่ละเรื่อง จะทำให้นิทานนั้นๆ สนุกสนาน ตัวละครและลักษณะนิสัยของตัวละครในนิทานเป็นสิ่งที่สมมุติหรือแต่งขึ้นมา อาจจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของต่าง ๆ ก็ได้ บทบาท ตัวละครอาจจะมีทั้งดี ทั้งร้าย เพื่อเป็นตัวแทนเปรียบเทียบระหว่าง ความดี ความชั่ว ความฉลาด ฯลฯ ผู้อ่านควรแยกแยะให้ได้ว่าลักษณะของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมเด่น ด้อย อย่างไร สามารถนำมาเป็นแบบอย่างอย่างไรได้บ้าง

๒. ข้อคิด คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากนิทาน

นิทานทุกๆ เรื่องจะมีข้อคิดคุณค่าคติสอนใจและประโยชน์สอดแทรกไว้ทั้งในเนื้อเรื่อง และตอนสรุปท้ายเรื่อง เพื่อเป็นการสอนผู้อ่านหรือเน้นให้ปฏิบัติตาม ดังนั้น ต้องวิเคราะห์ด้วยว่านิทานนั้นมีสาระสำคัญอย่างไร และสามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนการอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน

ขั้นที่ ๑ อ่านรู้เรื่องรว รวบรวมข้อมูล คือ การรับรู้เรื่องที่อ่าน เข้าใจความหมายของคำ วลี ประโยคข้อความที่อ่าน

ขั้นที่ ๒ คิดวิเคราะห์ คือ การจำแนก จับใจความสำคัญเรื่องที่อ่าน ตอบคำถาม ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน กับใคร อย่างไร เมื่อไร และเป็นผลอย่างไร

ขั้นที่ ๓ สรุปสาระที่อ่าน เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลจากการอ่าน สรุปและประเมินสิ่งที่อ่าน

ขั้นที่ ๔ ประยุกต์และนำไปใช้ เป็นการนำผลที่เรียนรู้จากการอ่านไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม

ตัวอย่างการวิเคราะห์นิทาน

สุนัขผู้ซื่อสัตย์

มีบ้านอยู่หลังหนึ่งได้เลี้ยงสุนัขเอาไว้เฝ้าบ้าน สุนัขตัวนั้น มีความซื่อสัตย์เป็นอย่างมาก ในยามกลางคืน แม้แต่ในขณะที่มันนอนหลับอยู่ ซึ่งหากมันได้ยินเสียงอะไรที่ผิดปกติ มันก็จะลุกขึ้นมาเห่าเสมอ เพื่อที่จะเตือนภัยแก่เจ้าของบ้าน มีอยู่คืนหนึ่ง มันได้ยินเสียงคนย่ำไปมาดังกรอบแกรบ เสียงนั้นดังแผ่วเบาามาแต่ตั้งที่บริเวณใกล้รั้วบ้าน ถึงแม้มันจะไม่เห็นว่าเป็นใครมันก็ส่งเสียงเห่าคำรามขู่ว้อย่างไม่ขาดปาก เจ้าหวัชโมยจึงได้โยนเนื้อที่ซุกยาเบื่อเอาไว้ เข้ามาในรั้ว เพื่อหวังให้สุนัขตัวนี้กิน แต่สุนัขเฝ้าบ้านเดินเข้าไปดม ๆ แต่ก็ไม่กินแต่อย่างใด มันยังคงเห่าต่อไปจนกระทั่งเจ้าของบ้านออกมาดูแล้วก็ช่วยกันจับหวัชโมยเอาไว้ได้ในที่สุด

อิสป

วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละคร

- ตัวละครเอกในเรื่องนี้เป็นสัตว์ คือ สุนัข เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อผู้เป็นเจ้าของ ไม่สนใจเรื่องสินจ้างรางวัลใด ๆ

ข้อคิด คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากนิทาน

- สิบบนนั้นซื่อความซื่อสัตย์ภักดีไม่ได้ เราควรมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ไม่เห็นแก่สิบบนหรือสิ่งที่จะได้รับแม้มันจะมีจำนวนมากก็ตาม

แบบฝึกที่ ๑ วิเคราะห์เนื้อหา

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้แล้ววิเคราะห์ลงในแผนผังที่กำหนดให้ (๕ คะแนน)

ความรักของแม่

มีหญิงชราผู้หนึ่งซึ่งมีลูกสาวอยู่ ๔ คนด้วยกันลูกสาวของนางนั้นแต่งงานออกเรือนไปจนมีลูกมีเต้ากันทุกคนแล้ว ครั้นพอถึงปีใหม่หญิงชราคิดถึงลูก ๆ หลาน ๆ ของนางมาก เพราะลูกทั้งสี่ไม่เคยพาหลานมาเยี่ยมเยียนผู้เป็นยายบ้างเลย นางจึงให้เพื่อนบ้านไปช่วยตามลูกๆ มาพร้อมหน้าพร้อมตากันในวันปีใหม่ โดยหญิงชราได้รับเข้าครัวปรุงอาหารอย่างดีมาเลี้ยงต้อนรับ ครั้นเมื่อหญิงชรานำอาหารจานสุดท้ายมาวางที่โต๊ะ นางก็เอ่ยขึ้นว่า “เออละ กินอาหารกันได้แล้วจ้ะ” หญิงชรานั่งลงยังไม่ทันที่จะหยิบช้อน ลูกสาวทั้งสี่ของนางก็รีบแย่งกันตักกับข้าวใส่จานลูกของตนอย่างรวดเร็วจนในที่สุดอาหารก็หมดลง หญิงชรายังไม่ได้ตักกับข้าวเลยแม้แต่สักช้อนเดียวเลย ครั้นเมื่อถึงมือเข้าเหตุการณ์ก็เป็นไปเช่นเดิมอีก หญิงชรารู้สึกขมขื่นและหดหู่หัวใจเป็นอย่างนัก ครั้นเมื่อถึงมือเย็นวันนั้นทันทีที่หญิงชรานำกับข้าวจานสุดท้ายมาวางบนโต๊ะ นางก็มีเอ่ยออกมาว่าให้เริ่มกินอาหารกันได้ แต่หญิงชรารีบเทกับข้าวแต่ละอย่างใส่ลงในจานข้าวของลูกสาวทั้งสี่ของนางจนหมดสิ้นลูกสาวทั้งสี่เห็นเช่นนั้นก็นั่งนิ่งอยู่ ลูกสาวคนโตจึงเอ่ยถามแม่ของตนว่า “ทำไมแม่ทำเช่นนี้” หญิงชราจึงเอ่ยขึ้นว่า “พวกเจ้ายังรู้จักที่จะรักและเป็นห่วงลูกของเจ้าได้ ตัวแม่นั้นก็เป็นแม่คนหนึ่งเหมือนกัน แม่ก็อยากที่จะรักลูกของแม่บ้าง อยากที่จะให้ลูกของแม่ได้กินมาก ๆ ได้กินอิ่ม ๆ บ้างนะสิ” เมื่อได้ฟังเช่นนั้นลูกสาวทั้งสี่ของหญิงชรา ก็พากันก้มหน้าด้วยความละอายใจและสำนึกผิด

ที่มา : <http://www.fable.deksiam.in.th/๘๐>

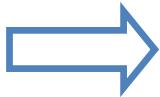
แบบฝึกที่ ๑ วิเคราะห์เนื้อหา

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานความรักของแม่ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ใคร

.....

ทำ

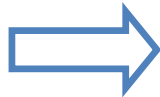
.....

ปัญหา

.....
.....

แนวทาง

.....
.....
.....
.....

ผลลัพธ์

.....
.....
.....
.....

แบบฝึกที่ ๒ เรียงลำดับเหตุการณ์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้ แล้วทำกิจกรรมให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ไกรทอง

กาลครั้งหนึ่ง มีถ้ำทองเป็นที่อยู่ของจระเข้ ในถ้ำมีลูกแก้ววิเศษที่ส่องแสงดูเวลากลางวัน จระเข้ทุกตัวที่เข้ามาในถ้ำจะกลายเป็นมนุษย์ มีท้าวรำไพเป็นจระเข้เผ่า ผู้ทรงศีล ไม่กินเนื้อมนุษย์และสัตว์ มีบุตรชื่อ ท้าวโคจร และท้าวโคจรมีบุตรชื่อ ชาละวัน วันหนึ่ง ท้าวโคจร เกิดทะเลาะวิวาทกับท้าวพันตาและพญาพันวัง ทั้งสามต่อสู้เพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ สุดท้ายทั้งสามก็จบชีวิตลงจากบาดแผลที่เกิดจากการสู้รบกัน หลังจากนั้นพญาชาละวัน บุตรของท้าวโคจร ก็ได้ขึ้นเป็นผู้ปกครองถ้ำบาดาลโดยไม่มีใครกล้าท้าทายอำนาจ และได้จระเข้สาวสองตัวเป็นเมียคือ วิมาลา กับ เลื่อมลายวรรณด้วยความลุ่มหลงในอำนาจ ชาละวันจึงมีนิสัยดุร้าย และต้องการกินเนื้อมนุษย์ และไม่รักษาศีลเหมือนท้าวรำไพผู้เป็นปู่แต่อย่างใด

ณ เมืองพิจิตร มีพี่น้องคูหนึ่ง ชื่อนางตะเภาแก้ว ผู้พี่ และนางตะเภาทอง ผู้น้อง ทั้งสองเป็นบุตรเศรษฐี วันหนึ่งทั้ง ๒ ลงไปเล่นน้ำในคลองที่ท่าหน้า หน้าบ้าน กับบ่าวไพร่อีกหลายคน เวลานั้นเจ้าชาละวัน ซึ่งกลายร่างเป็นจระเข้อันธพาล ได้ออกจากถ้ำอาละวาดล่าหามนุษย์เป็นเหยื่อ สร้างความวุ่นวายไปทั่วเมือง และได้ว่ายน้ำผ่านมาเห็นตะเภาทองที่แม่น้ำหน้าบ้านท่านเศรษฐี ก็เกิดความลุ่มหลงทันทีจึงคาบนางแล้วดำดิ่งไปยังถ้ำทองด้วยความเหิมกล้าพองเมื่อนางตะเภาทองฟื้นขึ้นมา ก็ตกตะลึงในความสวยของถ้ำ และได้เห็นพญาชาละวัน ซึ่งกลายร่างเป็นชายรูปงาม เจ้าชาละวันก็เกี้ยวพาราสีแต่นางไม่สนใจ ชาละวันจึงใช้เวทมนตร์สะกดให้นางหลงรักและยอมเป็นภรรยา เมียของชาละวันคือ วิมาลา และเลื่อมลายวรรณเห็นก็ไม่พอใจและหึงหวงแต่ก็ห้ามสามีไม่ได้ ท่านเศรษฐีเสียใจมาก จึงประกาศไปว่าใครที่พบศพนางตะเภาทอง และสามารถปราบจระเข้ตัวนี้ได้ จะมอบสมบัติของตนเองให้ครึ่งหนึ่ง และจะให้แต่งงานกับนางตะเภาแก้ว และแล้วก็ได้ไกรทองหนุ่มรูปหล่อจากเมืองนนทบุรี ซึ่งได้ร่ำเรียนวิชาการปราบจระเข้จากอาจารย์คง จนมีความเก่งกล้าฤทธิ์อาคมแกร่งได้รับอาสาปราบเจ้าชาละวัน ก่อนพบเจอเหตุร้าย เจ้าชาละวันได้นอนฝันว่า มีไฟลุกไหม้และน้ำท่วมทะเลาะเข้าถ้ำเกิดแผ่นดินไหวแปรปรวน ทันใดนั้น ! ปรากฏร่างเทวดาพันคอชาละวันขาดกระเด็น จึงได้นำความฝันไปบอกกล่าวกับปู่ท้าวรำไพ เพราะเหตุการณ์ในความฝันเป็นกลางร้าย เจ้าชาละวันต้องจำศีลในถ้ำ ๗ วัน ถ้าออกไปนอกถ้ำ จะพบภัยพิบัติถึงชีวิต รุ่งเช้าไกรทองเริ่มตั้งพิธีบวงสรวงพร้อมอ่านคาถา ทำให้เจ้าชาละวันเกิดร้อนลุ่มต้องออกจากถ้ำขึ้นมาบนผิวน้ำต่อสู้กับไกรทอง ไกรทองกระโดด ขึ้นบนหลังจระเข้และแทงด้วยหอกสัตตโลหะ

ทำให้อาคมของเขี้ยวเพชรเสื่อม หอกได้ทิ่มแทงเจ้าชาละวันจนบาดเจ็บสาหัส และได้หนีกลับไปถ้ำแต่ไกรทองก็ใช้เทียนระเบิดน้ำตามไปต่อสู้อีกในถ้ำบาดาล และพบกับวิมาลา ด้วยความเจ้าชู้จึงเกี้ยวพาราสีจนนางใจอ่อนยอมเป็นขู้ ไกรทองตามมาจึงได้ต่อสู้กับเจ้าชาละวันในถ้ำต่อ จนเจ้าชาละวันเสียท่าถูกแทงสิ้นใจตายตรงนั้น (บางสำนวนก็บอกว่า เจ้าชาละวันถูกหอกอาคมของ ไกรทองแทงกลางหลัง แล้วร่างก็เปลี่ยนเป็นจระเข้ยักษ์นอนตายอยู่กลางถ้ำทอง) และไกรทองก็ได้พานางตะเภาทองกลับขึ้นมา เศรษฐีดีใจมากที่ลูกสาวยังไม่ตาย จึงจัดงานแต่งงานให้ไกรทองกับนางตะเภาแก้ว พร้อมมอบสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง แถมนางตะเภาทองให้อีกคน แต่ใจของไกรทองกลับนึกถึงนางวิมาลา จึงไปหาอยู่กินด้วย โดยทำพิธีทำให้นางยังคงเป็นมนุษย์แม้ออกนอกถ้ำทอง นางตะเภาแก้วและนางตะเภาทอง จับได้ว่าสามีไปมาหาสู่กับนางจระเข้จึงไปหาเรื่องกับนางในวังมนุษย์ จนนางวิมาลาทนไม่ไหว กลับร่างเป็นจระเข้และไกรทองต้องออกไปห้ามไม่ให้เมียดกันและอำลาจากนางวิมาลาด้วยใจอาวรณ์ สุดท้ายไกรทองก็ปรับความเข้าใจได้กับทั้งสองฝ่าย ทั้งมนุษย์และจระเข้อยู่กันอย่างสันติ

ที่มา : ธวัช ไกรทอง. หน้า ๑๑๕.

แบบฝึกที่ ๒ เรียงลำดับเหตุการณ์

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

อ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วเรียงลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

☐

ไกรทอง หนีจากรูปหล่อจากเมืองนนทบุรี ผู้มีความเก่งกล้า ได้อาสามาปราบ
เจ้าชालะวัน

☐

เศรษฐีได้จัดงานแต่งงานให้กับไกรทองและตะเภาแก้ว พร้อมมอบสมบัติให้
ครึ่งหนึ่ง และแถมนางตะเภาทองให้อีกคน

☐

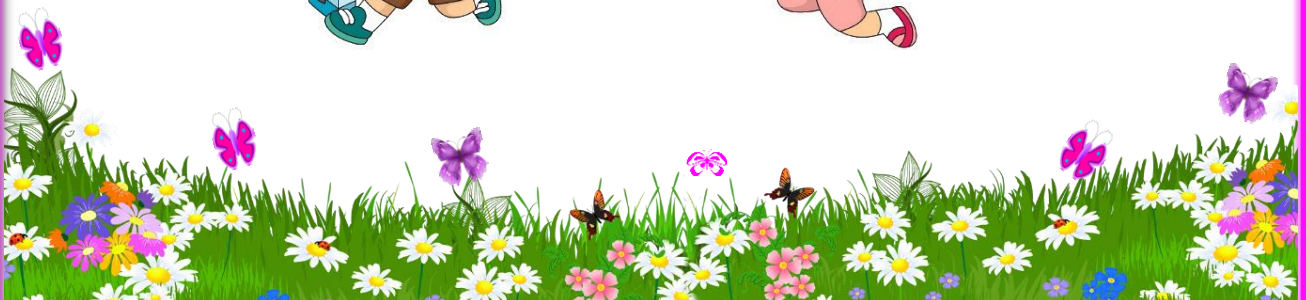
ตะเภาแก้วตะเภาทอง บุตรสาวท่านเศรษฐีเมืองพิจิตร ลงเล่นน้ำในคลอง
ที่ทำน้ำหน้าบ้าน

☐

ชालะวันเกิดร้อนลุ่มต้องออกจากถ้ำขึ้นมาบนผิวน้ำต่อสู้กับไกรทอง
และถูกแทงด้วยหอกสัตตโลหะ

☐

ชาละวันกลายร่างเป็นจระเข้ธรรพาล ออกอาละวาดล่ามนุษย์ ผ่านมาพบ
นางตะเภาทองเกิดลุ่มหลง จึงคาบนางไปยังถ้ำทอง

แบบฝึกที่ ๓ สำนวนวิเคราะห์เรื่อง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ลงในตาราง (๕ คะแนน)

ดาวลูกไก่

ที่ชายป่าแห่งหนึ่งมีไก่ไล่จากเชิงเขา ตากับยายปลูกกระท่อมอาศัยอยู่กัน ตามลำพังมีอาชีพเก็บผักและของป่าไปขายให้พ่อเลี้ยงชีพได้ ตากับยายเลี้ยงไก่ตัวหนึ่งไว้กินไข่ ต่อมาแม่ไก่ออกไข่แล้วฟักออกมาเป็นลูกไก่ตัวน้อยๆ น่ารัก ๗ ตัว ตากับยายนั้นเลี้ยงดูและเมตตาให้อาหารกับแม่ไก่และลูกไก่ตามกำลังบางครั้งให้ข้าวเปลือก บางคราให้เป็นอาหารแม่ไก่บอกลูกไก่ทั้ง ๗ ว่า “จำไว้นะลูกจำ ตากับยายเป็นผู้มีพระคุณ” ส่วนตากับยายนั้น ก็เฝ้าดูแม่ไก่และลูกไก่น้อยที่คอยคลอเคลียแม่ไม่ยอมห่างด้วยความเอ็นดูวันหนึ่ง มีเหยี่ยวตัวหนึ่งโฉบบินอยู่กลางเวหาแม่ไก่และลูกไก่เห็นต่างพากันซุ่มนวงหนีหลบหลีกเจ้าเหยี่ยวบินถลาลงมา หวังจะโฉบจับไก่ไปเป็นอาหารแต่ ตายายเห็นเข้า ควักไม้คานไล่เหยี่ยวทันเวลา แม่ไก่และลูกไก่ปลอดภัย รู้สึกซาบซึ้งบุญคุณของตากับยายเป็นอย่างมากที่ช่วยชีวิตมันไว้ ให้รอดพ้นจากอันตราย

อยู่มาวันหนึ่ง ได้มีพระธุดงค์มาปักกลดอยู่ริมเชิงเขาตากับยายจึงเข้าไปนมัสการ และตั้งใจว่าจะทำอาหารไปถวายพรุ่งนี้ เมื่อคันดูในเสบียงอาหารในครัว ก็ไม่มีอะไรเหลืออยู่เลยตากับยายสงสารพระมากเกรงว่าจะอดอาหารเพราะในละแวกนี้ มีบ้านของตากับยายเพียงหลังเดียวตากับยายจึงปรึกษากันว่า อาจจะต้องฆ่าแม่ไก่แล้วทำอาหารถวายพระ ทั้งตากับยายรู้สึกเศร้าใจมากด้วยความรักและสงสารแม่ไก่ กับลูกไก่ที่ต้องกลายเป็นลูกก๋ำพร้าว แม่ไก่ที่กำลังกกลูกไก่นอนอยู่ ได้ยินดังนั้นจึงตัดสินใจยอมสละชีวิตเพื่อตอบแทนบุญคุณของตากับยาย แม่ไก่จึงบอกลูกว่า “ลูกเอ๋ย วันรุ่งแม่ก็ต้องตายแล้ว แม่จะต้องตอบแทนบุญคุณตากับยายที่ชุบเลี้ยงมาตั้งแต่ยังเป็นลูกเจี๊ยบ” ลูกไก่ทั้ง ๗ ได้ยินดังนั้นก็ร้องไห้ขอแม่แน่นจั้น แม่ไก่ก็ร้องไห้สะอื้นส่งเสียลูกต่อไปว่า “ลูกๆ ทั้ง ๗ ตัว ต้องรักกันสามัคคีกัน น้องจืดต้องเชื่อฟังพี่ใหญ่” แล้วแม่ไก่ก็กอดลูกน้อยร้องไห้ทั้งคืนจนกระทั่งหลับไป

เช้ามีตะวันรุ่งขึ้น ตากับยายทำอาหารตักจึงเชือดแม่ไก่เอาไปทำแกงเมื่อตากับยายก่อไฟเตรียมประกอบอาหาร ทันใดนั้นตากับยายก็ต้องตกตะลึงจนร้องไม่ออก เมื่อเห็นลูกไก่ทั้ง ๗ ตัว กระโดดเข้ากองไฟตายตามแม่ไก่ไป เทวดานางฟ้าต่างก็ซาบซึ้งในความกตัญญูของแม่ไก่และลูกไก่จึงได้รับลูกไก่ทั้ง ๗ ตัว ไปอยู่บนฟากฟ้า มีแสงระยิบระยับเป็นประกาย ที่ทำให้ลูกไก่ทั้ง ๗ ได้ไปเกิดเป็น “ดาวลูกไก่” หรือที่เรียกว่ากลุ่มดาวฤกษ์ ๗ ดวง ชื่อ “กัตติกา” บนท้องฟ้าคอยประกาศถึงความรักและความสามัคคีของพี่น้องทั้ง ๗ นั่นเอง

ที่มา : วิเชียร. ดาวลูกไก่. หน้า ๑๐๒.

แบบฝึกที่ ๓ ลำราญวิเคราะห์เรื่อง

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานแล้ววิเคราะห์ลงในตาราง (๕ คะแนน)

[illegible]

แบบฝึกที่ ๕ ปราดเบรื่องจับคู่ความหมาย

คำชี้แจง อ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วจับคู่ความหมายของคำให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

โลกมากลางหาย

ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถี ทรงปรารภถึงภิกษุณีชื่ออุลันนาหา ผู้ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคกระเทียม สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้าน ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธกว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพราหมณ์ตระกูลหนึ่ง มีภรรยาและได้ลูกสาว ๓ คน ชื่อ นันทา นันทวดี และสุนันทา พอลูกสาวทั้ง ๓ ได้สามีแล้วทุกคน พราหมณ์ก็ได้เสียชีวิตไปเกิดเป็นหงส์ทองคำระลึกลาชาติ ได้ วันหนึ่งได้เห็นความลำบากของนางพราหมณ์และลูกสาวของตนที่ต้องรับจ้างคนอื่นเลี้ยงชีพ จึงเกิดความสงสาร ได้ไต่บินไปจับที่บ้านนางพราหมณ์แล้วเล่าเรื่องราวให้แก่นางพราหมณ์และลูกสาวฟัง และได้สลับขนให้แก่พวกเขาเหล่านั้นคนละหนึ่งขนแล้วก็บินหนีไป หงส์ทองได้มาเป็นระยะ ๆ มาครั้งใดก็สลับขนให้ครั้งละหนึ่งขน โดยทำนองนี้นางพราหมณ์และลูกสาวจึงร่ำรวยและมีความสุขไปตาม ๆ กัน ต่อมาวันหนึ่งนางพราหมณ์เกิดความโลภจึงปรึกษากับลูก ๆ ว่า “ถ้าหงส์มาครั้งนี้ พวกเราจะจับถอนขนเสียให้หมด เพื่อจะได้มีทรัพย์สมบัติมาก” พวกลูก ๆ ไม่เห็นดีด้วย แต่นางพราหมณ์ไม่สนใจ ครั้นวันหนึ่งพญาหงส์ทองมาอีก นางก็ได้จับถอนขนเสียให้หมด ขนเหล่านั้นกลายเป็นขนนกธรรมดาเท่านั้น เพราะพญาหงส์ทองมิได้ให้ด้วยความสมัครใจ นางพราหมณ์ได้เลี้ยงหงส์นั้นจนขนงอกขึ้นใหม่เต็มตัว หงส์ก็ได้บินหนีไปโดยไม่ได้อีกกลับมาอีกเลย พระพุทธองค์ เมื่อนำอดีตนิทานมาสาธกแล้ว ได้ตรัสพระคาถาว่า “บุคคลได้สิ่งใดควรยินดีสิ่งนั้นเพราะความโลภเกินประมาณเป็นความชั่วแท้ นางพราหมณ์จับเอาพญาหงส์ทองแล้วจึงเสื่อมจากทองคำ ”

ที่มา : พิชรี. หงส์ทองคำ โลกมากลางหาย. ๒๕๕๐

แบบฝึกที่ ๔ ปราดเปรื่องจับคู่ความหมาย

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง อ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วจับคู่ความหมายของคำให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ก. พระโพธิสัตว์

ข. พระคาถา

ค. พระพุทธรองค์

ง. พญาหงส์

จ. พราหมณ์

ฉ. ภิกษุณี

☐

๑. หมายถึง นางพราหมณ์ , หญิงพราหมณ์

☐

๒. หมายถึง หญิงที่บวชเป็นพระในพระพุทธศาสนา

☐

๓. หมายถึง อิทธิปาฏิหาริย์ ฤทธิ์ที่เป็นอัศจรรย์

☐

๔. หมายถึง ชาติหนึ่งของพระพุทธรองค์ในตำนาน

☐

๕. หมายถึง ผู้ซึ่งจะได้มาตรัสรู้เป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคต

แบบฝึกที่ ๕ ง่ายตายตอบคำถาม

คำชี้แจง

นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

นิทานเรื่อง นางเพ็ญ

ณ เมืองหนองเป็ดโพธิ์เวียง มีพระบิดาเป็นผู้ครองนครและมีพระมเหสีนามว่า “นางจันทรา” ทั้งสองปกครองแผ่นดินโดยธรรม แต่ยังไม่มีพระโอรสพระธิดาสักพระองค์ไว้เชยชม จนในคืนวันเพ็ญพระจันทร์ทรงกลด พระนางจันทราได้ให้กำเนิดพระธิดา หน้าตาน่ารักงดงามดังดวงจันทร์ได้ตั้งชื่อให้ว่า “เพ็ญ” วันเวลาผ่านไปจนองค์หญิงเพ็ญพระชนมายุได้ ๑๗ พรรษา มีรูปร่างหน้าตางดงามเป็นที่หลงใหลปรารถนาของชายทั้งหลาย กิตติศัพท์ความงามขององค์หญิงเพ็ญเป็นที่เลื่องลือไปทั่วทุกสารทิศ ชาวไปถึงเมืองบางเมืองที่ปกครองอยู่ทางเหนือ มีท้าวคำสิงห์เป็นผู้ปกครองและนางเขียวค่อมเป็นมเหสี ทั้งสองมีพระโอรสหลายพระองค์แต่ที่โปรดที่สุดคือ เจ้าราชบุตร ผู้มีความสามารถและรูปร่างงดงาม ท้าวคำสิงห์ได้แต่งตั้งให้เป็นท้าวขัตติยะราช ปกครองแทนเมื่อท้าวขัตติยะราชทราบเรื่องราวขององค์หญิงเพ็ญจึงออกเดินทางไปเพื่อสู่ขอ

กล่าวถึงเมืองอีกเมืองหนึ่งชื่อเมืองภูเงินอยู่ทางหนองบัวลำภู มีเจ้าชายองค์หนึ่งชื่อท้าวไชยยะเสนะ หรือเชียงไชยยะเสนะ มีรูปร่างงดงามเช่นกัน ได้ครองราชย์ต่อจากบิดาได้ ๓๑ พรรษา ก็ได้ออกเดินทางไปสู่ขอนางเพ็ญเช่นกัน

อีกเมืองหนึ่งคือ เมืองหนองหาน ท้าวสุริยนเป็นผู้ครองนคร มเหสีนามว่า นางสุชาดา มีโอรสนามว่า เจ้าเชียงงาม รูปร่างงดงามไม่แพ้ใคร มีอายุได้ ๒๑ พรรษา ก็ได้ออกเดินทางไปสู่ขอนางเพ็ญเช่นเดียวกัน

ด้วยบุญกรรมทำให้เจ้าชายทั้งสามมาถึงเมืองหนองเป็ดโพธิ์เวียงพร้อมกัน ต่างลั่นวาจาออกมาพร้อมกันว่า “ถ้าตนทำการสู่ขอไม่สำเร็จ ก็จะทำศึกสงคราม แย่งชิงตัวเจ้าหญิงเพ็ญมาให้จงได้ จะไม่ยอมถอยทัพกลับไปมือเปล่าเป็นอันขาด”

พระวรบิดาและพระเมสสิเกิดความยุ่งยากใจมากเพราะไม่ว่าจะตัดสินใจ ยกธิดาให้แก่ผู้ใดก็ย่อมก่อให้เกิดสงครามอย่างแน่นอน พระมเหสีได้พูดออกมาว่า “เจ้าชายเมืองใดมีอำนาจมากกว่า เราจะเลือกเจ้าชายเมืองนั้นให้เป็นราชบุตรเขย” องค์หญิงเพ็ญเกิดความรู้สึกไม่สบายใจและไม่พอใจในวิธีการตัดสินใจแบบนี้ของผู้เป็นพระมารดา เพราะอย่างไรเสียก็ต้องเกิดการนองเลือดและสูญเสียชีวิตมากมาย นางจึงยอมสละชีวิตของตนเองแต่เพียงผู้เดียว โดยการขอให้พระบิดาสั่งทหารสร้างพระธาตุมีโพรงข้างในและมีประตูเปิดปิดได้เมื่อสร้างเสร็จองค์หญิงเพ็ญจะลาเข้าไปอยู่ในโพรงพระธาตุ ๗ วัน ๗ คืน โดยเตรียมข้าวปลาอาหาร

เข้าไปด้วย หากเจ้าชายไม่ยกทัพกลับก็จะไม่ยอมออกมาแลด้วยความอยากเห็นหน้านางเพ็ญของเจ้าชาย ทั้ง ๓ เมื่อทราบเรื่องเจ้าชายทั้ง ๓ พระองค์ก็พยายามทุกวิถีทางให้นางออกมา จากพระธาตุแต่ก็ไม่สำเร็จ องค์หญิงเพ็ญแอบออกมากราบทูลพระบิดา สั่งให้ทหารก่ออิฐ ปิดประตูทางเข้าออกพระธาตุอย่างถาวร นับแต่นั้นมานางก็ไม่ออกมาจากพระธาตุนั้นอีกเลย ก่อนที่องค์หญิงเพ็ญจะสิ้นชีวิตในพระธาตุได้สาปแช่งไว้ว่า แต่นี้ต่อไปคนทั้งหลายทั้งปวงที่อยู่ภายนอกและภายในเมืองหนองเป็ดโพธิ์เวียงขออย่าได้มีคนสนใจจ้องเห็นเป็นเมืองเศร้าหมอง เหมือนหัวใจของข้า แล้วเจ้าชายทั้งสามก็ต้องเดินทางกลับยังนครของตน แต่ระหว่างทางเกิดเหตุอัศจรรย์เจ้าชายทั้งสาม ต้องสิ้นพระชนม์ลงระหว่างการเดินทาง

ปัจจุบันพระธาตุนางเพ็ญอยู่ที่ วัดเกาะแก้ว อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

ที่มา : <https://writer.dekd.com> ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙.

แบบฝึกที่ ๕.๑ ง่ายตายตอบคำถาม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑. นิทานพื้นบ้านเรื่องนางเพ็ญ สะท้อนให้เห็นเรื่องใด

- ก. คนทำดีต้องได้ดี
- ข. ความกตัญญูต่อบิดามารดา
- ค. ผู้ชนะเท่านั้นที่จะได้ทุกอย่างมาครอง
- ง. การเสียสละชีวิตตนเพื่อให้คนหมู่มากปลอดภัย

๒. นางเพ็ญมีลักษณะนิสัยอย่างไร

- ก. รักตัวกลัวตาย
- ข. ไม่มีเหตุผลเอาแต่ใจตนเอง
- ค. เสียสละชีวิตตนเพื่อคนหมู่มาก
- ง. เห็นแก่ตัวไม่กล้าพูดความจริงเพราะความกลัว

๓. นางเพ็ญได้ทำอะไรเพื่อไม่ให้เกิดการรบกัน

- ก. เลือกพระโอรสที่ช่วยเหลือตนเป็นคู่ครอง
- ข. เลือกพระราชโอรสที่รบเก่งที่สุดเป็นคู่ครอง
- ค. ออกมาขับไล่โอรสทั้งสามกลับไปประเทศของตน
- ง. เสียสละชีวิตตนโดยเข้าไปอยู่ในโพรงพระธาตุนตายในที่สุด

๔. อะไรคือสาเหตุที่จะทำให้เจ้าชายทั้งสามรบกัน

- ก. อยากสมรสกับนางเพ็ญ
- ข. อยากได้สมบัติของนางเพ็ญ
- ค. อยากเป็นเจ้าเมืองที่นางเพ็ญอาศัยอยู่
- ง. เจ้าชายทั้งสามอยากแสดงความสามารถด้านการรบ

๕. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวของนางจันทราที่ว่า “เจ้าชายเมืองใดมีอำนาจมากกว่าเราจะเลือกเจ้าชายเมืองนั้นเป็นราชบุตรเขย”

- ก. ไม่เห็นด้วยเพราะการกล่าวเช่นนี้จะทำให้เกิดสงครามได้
- ข. ไม่เห็นด้วยเพราะเจ้าชายมีอำนาจมากนางเพ็ญอาจจะไม่ชอบก็ได้
- ค. เห็นด้วยเพราะเจ้าชายที่มีอำนาจมากกว่าย่อมชนะและอยู่เหนือคนทั้งปวง
- ง. เห็นด้วยเพราะเจ้าชายที่มีอำนาจมากกว่าย่อมดูแลให้คนอื่นมีความสุขได้

แบบฝึกที่ ๕.๒ ง่ายตายตอบคำถาม

คำชี้แจง

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....
ให้นักเรียนอ่านนิทานแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑. ตัวละครใดในเรื่องควรได้รับการยกย่องมากที่สุด

.....
.....
.....

๒. เพราะเหตุใดนางเพ็ญจึงเข้าไปอยู่ในโพรงพระธาตุ

.....
.....
.....

๓. นางเพ็ญเห็นด้วยหรือไม่ที่มารดา กล่าวว่า “เจ้าชายเมืองใดมีอำนาจมากกว่าเราจะเลือกเจ้าชายเมืองนั้นเป็นราชบุตรเขย เพราะเหตุใด”

.....
.....
.....

๔. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดใดเด่นชัดที่สุด

.....
.....
.....

๕. นักเรียนคิดว่าการกระทำของนางเพ็ญถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

แบบฝึกที่ ๖.๑ จุดหมายข้อคิดเตือนใจ

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

๒. คำถามมีทั้งหมด ๕ ข้อ ใช้เวลาทำ ๑๐ นาที (๕ คะแนน)

นิทานเรื่อง จานวิเศษ

นานมาแล้วที่หมู่บ้านชายทะเลมีสามภรรยาคนหนึ่งฐานะยากจนมาก ทั้งคู่มีลูกคนหนึ่งเป็นผู้หญิงชื่อว่า ชมพู่ สามภรรยาคนนี้เป็นชาวประมงจึงประกอบอาชีพด้วยการจับปลาขาย ชมพู่ไม่ชอบให้พ่อแม่ประกอบอาชีพนี้ เพราะตนเองมีนิสัยรักสัตว์ พ่อแม่รู้จักนิสัยของลูกสาวดีจึงไม่ให้ลูกสาวออกไปทำงานด้วย ชมพู่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านและทำอาหารไว้ให้ วันหนึ่งสามภรรยาช่วยกันหาปลามาได้มากแต่นำไปขายไม่ทันเพราะใกล้ค่ำแล้ว ภรรยานำปลาที่หามาได้ แล่นื้อไว้ทำปลาเค็มขายแล้วเหลือปลาตัวใหญ่ๆ ๔-๕ ตัว นำไปขังไว้ในตุ่มน้ำ ชมพู่เห็นเช่นนั้นก็มีความสงสารปลาที่ขังไว้เวลาเช้าหลังจากที่พ่อแม่ออกจากบ้านไปแล้ว ชมพู่คิดจะช่วยปลา จึงนำปลาที่ขังไว้เดินไปที่ชายทะเล ขณะที่กำลังเดินอยู่ ปลาตัวหนึ่งพูดกับชมพู่ว่า “ฉันจะให้ทองแก่เธอเป็นการตอบแทนที่เธอช่วยชีวิตฉันไว้” ชมพู่ตอบว่า “ฉันไม่ยักได้ทองคำเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นแทนได้ไหม” ปลาจึงพูดว่า “เธออยากได้อะไรลองพูดมาก่อนถ้าให้ได้ฉันก็จะให้” ชมพู่บอกกับปลาว่า “ฉันอยากได้จานวิเศษที่กินอาหารได้ตามต้องการตลอดไป” ปลาตอบว่า “ฉันจะลองไปหาดูก่อน” เมื่อไปถึงทะเลชมพู่จัดการปล่อยปลาทั้งหมดแล้วนั่งคอยอยู่ สักครู่ปลาตัวหนึ่งก็คาบจานใบหนึ่งโผล่ขึ้นมาแล้ววางน้ำมาหาชมพู่ ปลาส่งจานให้แล้วพูดว่า “จานวิเศษนี้กินอาหารได้ตลอดชีวิตนี้คงไม่มี มีแต่จานใบนี้ที่กินอาหารได้เพียงสามปีเท่านั้น ถ้าหมดอายุแล้วก็จะกลายเป็นจานธรรมดา ใครๆก็ไม่สามารถใช้จานใบนี้ได้ นอกจากเธอเพียงผู้เดียวเท่านั้น” ชมพู่รับจานมาด้วยความดีใจ พร้อมกลับล้างขอบคุณปลาแล้วรีบกลับบ้าน พอถึงบ้านชมพู่ลองนึกอาหารดีๆ จากจานวิเศษก็ได้ตามต้องการ ชมพู่จึงนึกอาหารใส่จานเต็มจานทุกใบที่มีอยู่ในบ้าน กับข้าวและขนมล้วนแต่อาหารดีๆทั้งนั้น อาหารเหล่านี้ชมพู่เตรียมเอาไว้ให้พ่อแม่เพื่อให้พ่อแม่แปลกใจ เวลาเย็นพ่อแม่กลับมาบ้านโดยไม่ได้ปลาเลย ทั้งคู่ปรึกษากันมาตลอดทางว่าทำอะไรจึงจะมีอาหารกิน เมื่อกลับถึงบ้านชมพู่รีบออกมาจับพ่อแม่และแม่แล้วเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้พ่อแม่ฟัง ชมพู่เริ่มทำมาหากินด้วยจานวิเศษเพราะรู้ว่ามีเวลาเพียง ๓ ปีเท่านั้น ระยะแรกชมพู่นึกอาหารขึ้นมาแล้วนำไปขายในเมือง ภายหลังชมพู่เปิดร้านอาหารของตนเองแล้วขายจนร่ำรวยมีเงินทองมากมาย เมื่อครบ ๓ ปี ชมพู่ได้แขวนจานใบนี้ที่ฝาผนังห้องรับแขกเพื่อเป็นที่ระลึกว่าตนเองร่ำรวยได้เพราะจานใบนี้

๑. ชมพู่ช่วยงานพ่อแม่ด้วยวิธีใด

- ก. ทำงานบ้าน
- ข. ขายปลาเค็ม
- ค. ทำงานรับจ้าง
- ง. ขายปลาที่จับได้

๒. ในครั้งแรกปลาจะให้สิ่งใดแก่ชมพู่

- ก. เงิน
- ข. ทองคำ
- ค. จานวิเศษ
- ง. จานทองคำ

๓. เหตุใดชมพู่จึงใช้จานวิเศษได้เพียงคนเดียว

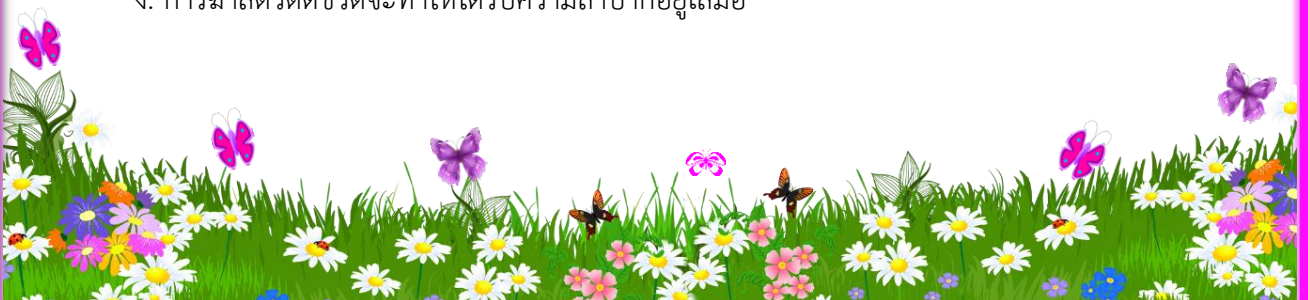
- ก. เพราะปลามอบจานวิเศษให้ชมพู่
- ข. เพราะชมพู่เป็นต้นทำอาหาร
- ค. เพราะชมพู่เป็นผู้ปล่อยปลาไป
- ง. เพราะปลาสั่งให้จานเชื้อฟังชมพู่

๔. จากการอ่านเรื่องนี้หลักการใดที่ควรนำไปใช้ในสังคมปัจจุบัน

- ก. ความกตัญญูรู้คุณ
- ข. การขยันทำมาหากิน
- ค. ความเป็นคนรักสัตว์
- ง. การช่วยแบ่งเบารภาระของพ่อแม่

๕. ข้อคิดของนิทานเรื่องนี้ ตรงกับข้อใด

- ก. พ่อแม่มักจะทำงานเลี้ยงดูลูกด้วยการทำบาป
- ข. ปลาทะเลจะตอบแทนพระคุณผู้ช่วยชีวิตเสมอ
- ค. ลูกที่จิตใจดีมีความกตัญญูจะได้รับความเจริญ
- ง. การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตจะทำให้ได้รับความลำบากอยู่เสมอ

แบบฝึกที่ ๖.๒ จุดหมายข้อคิดเตือนใจ

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่องงานวิเศษ แล้วคิดวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑. เพราะเหตุใดชมพูจึงไม่รับทองคำจากปลาแต่ขอจานนึ่งอาหารได้ตามต้องการแทน

.....

.....

.....

๒. เพราะเหตุใดเมื่อครบ ๓ ปี ตามที่ปลาบอก ชมพูจึงแขวนจานไว้ที่ข้างฝา

.....

.....

.....

๓. เมื่อชมพูขายอาหารครบ ๓ ปี ชมพูจะขายอาหารต่อหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

๔. จุดมุ่งหมายของผู้แต่งเรื่องงานวิเศษที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบคือเรื่องใด

.....

.....

.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านนิทานเรื่องนี้

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยกาเครื่องหมาย (X) ลงในช่อง ก,ข,ค,ง, ในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

อ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

ชุมทรัพย์ในไร่่องุ่น

ที่ไร่่องุ่นแห่งหนึ่ง มีพ่อผู้สูงอายุกับลูกชายจอมซี้เกียจ ๓ คน อาศัย อยู่ต่อมาพ่อล้มป่วยลงและ ก่อนที่แกจะใกล้สิ้นลมหายใจ ได้เรียกลูกชายทั้ง ๓ มาสั่งเสียว่า อย่าขายที่ดินเพราะพ่อได้ซ่อนชุมทรัพย์ มหาศาลเอาไว้ ให้ขุดดิน พรวนดิน ขุดหาให้ทั่วทุกตารางนิ้วของไร่ เมื่อพ่อได้สิ้นใจตายลงไปแล้ว ลูกชายทั้ง ๓ ก็ลงมือและตั้งหน้าตั้งตาไถคราดพรวนดินพวกเขาก็ไม่พบแม้แต่เศษเงินอย่างที่พ่อได้บอกไว้ หนึ่งปีผ่านไปไร่ ่องุ่นที่พวกเค้าตั้งหน้าตั้งตาขุดพรวนดิน เพื่อหาชุมทรัพย์นั้นกลับมากเกิดผล ออกดอก ออกผลออกมา และเป็น เช่นนั้นลูกชายทั้ง ๓ จึงหันมาช่วยกันนำผลองุ่นเหล่านั้นออกขาย และพวกเขารู้ว่าชุมทรัพย์ที่พ่อพูดถึงนั้น หมายถึงการทำงานหนัก ขยันขันแข็ง เอาหยาดเหงื่อแรงงานเข้าแลกในที่ดินที่พ่อของพวกเขาได้ทิ้งไว้ให้ มากกว่านั่นเอง

ที่มา : วนิชา. ชุมทรัพย์ในไร่่องุ่น. หน้า ๓๕.

๑. นักเรียนคิดว่าลูกชายทั้ง ๓ จะรู้สึกอย่างไรกับคำพูดของพ่อ

- ก. ดีใจ
- ข. โกรธ
- ค. เสียใจ
- ง. ขอบคุณ

๒. จากนิทานพอต้องการสอนลูกในเรื่องใด

- ก. อย่าเชื่อคนง่าย
- ข. คิดก่อนลงมือทำ
- ค. อย่าเกียจคร้านการทำงาน
- ง. ความตั้งใจทำให้งานสำเร็จ

อ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ ๓-๔

สุนัขจิ้งจอกกับอีกา

ครั้งหนึ่งสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งเห็นอีกาบินผ่านมาพร้อมกับคาบเนยแข็งชิ้นหนึ่งไว้ในปาก มันมาหยุดเกาะอยู่บนกิ่งไม้ “เนยแข็งชิ้นนั้นต้องเป็นของข้า” สุนัขจิ้งจอกพูดและเดินมาที่โคนต้นไม้ “สวัสดีคุณผู้หญิง” มันร้องทัก “วันนี้ท่านช่างงดงามนัก ขนของท่าน ช่างมันวาวและดวงตาของท่านช่างลึกในเหลือเกิน เสียงของท่านจะต้องไพเราะกว่านกตัวไหน ๆ สมกับลักษณะของท่าน ให้ข้าได้ฟังเพลงจากท่านสักเพลงหนึ่งเถิด เพื่อข้าจะได้ชื่นชมท่านในฐานะราชินีแห่งนกทั้งปวง” อีกาขยับหัวและเริ่มเปล่งเสียง กา กา อย่างตั้งใจ แต่ขณะที่มันอ้าปาก เนยแข็งก้อนนั้นก็ตกลงมา สุนัขจิ้งจอกรีบคาบมาทันที “ให้มันได้อย่างนี้สิ” สุนัขจิ้งจอกพูด “ข้าต้องการเท่านี้แหละ” เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน กับเนยแข็งของเจ้า ข้าอยากจะให้คำแนะนำเล็กๆ น้อยๆ คือ “อย่าหลงเชื่อพวกกยออปอขึ้น”

ที่มา : ฐิติพงศ์. สุนัขจิ้งจอกกับอีกา. ๒๕๕๓.

๓. จากนิทานต้องการสอนเรื่องใด

- ก. อย่าเชื่อคนง่าย
- ข. อย่าหลงตัวเอง
- ค. คิดก่อนลงมือ
- ง. การโกหกเป็นสิ่งไม่ดี

๔. จากเรื่องตรงกับสุภาษิตใด

- ก. น้ำนิ่งไหลลึก
- ข. พุดดีเป็นศรีแก่ปาก
- ค. คนโง่ยอมเป็นเหยื่อคนฉลาด
- ง. พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

๕. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของนิทาน

- ก. ให้ความบันเทิง
- ข. มีรูปแบบที่ตายตัว
- ค. แทรกแนวคิดคติสอนใจ
- ง. ถ่ายทอดโดยการเล่าปากต่อปาก

๖. นิทานที่มีทมิฬหรือนางฟ้าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอเป็นนิทานประเภทใด

- ก. นิทานตลก
- ข. นิทานท้องถิ่น
- ค. นิทานปริမ်ปรา
- ง. นิทานวีรบุรุษ

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๗ - ๑๐

คนขี้เหนียวคนหนึ่งได้ขายทุกสิ่งที่มีและซื้อทองคำมาก่อนหนึ่ง ซึ่งเขานำมันไปฝังลงในหลุมที่อยู่ข้างกำแพงเก่า เขาเดินไปดูทุกวัน คนงานของเขาคนหนึ่งสังเกตเห็นว่าคนขี้เหนียวไปที่จุดนั้นอยู่เสมอ จึงตัดสินใจจับตาดูความเคลื่อนไหวของเขา ไม่นานคนงานก็พบความลับเรื่องสมบัติที่ซ่อนไว้ และเมื่อขุดลงไปก็พบก้อนทองคำและขโมยมันไป เมื่อคนขี้เหนียวมาดูอีกครั้งก็พบแต่หลุมว่างเปล่า เขาจึงเริ่มดิ้นรนของตัวเองและคร่ำครวญเสียงดังด้วยความเศร้าโศกเสียใจ เพื่อนบ้านเห็นเขาจมอยู่กับความเศร้าโศกและรับรู้ได้ถึงสาเหตุ จึงกล่าวว่า “สวดมนต์เสียเถิด อย่าเสียใจไปเลย ท่านก็เอาหินใส่ไว้ในหลุมสิ แล้วคิดว่าทองคำยังวางอยู่ตรงนั้น มันก็ให้ผลเหมือนกับตอนที่ยังมีทองคำอยู่ อย่างไรก็ตามท่านก็ไม่มีมันอยู่แล้วเพราะท่านไม่ได้นำมันมาใช้เลยสักนิด”

๗. นิทานเรื่องนี้ควรตั้งชื่อว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

- ก. ทองคำที่หายไป
- ข. คนขี้เหนียวกับทองคำ
- ค. คนขี้เหนียวกับคนงาน
- ง. สมบัติคนขี้เหนียว

๘. นักเรียนคิดว่าจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร

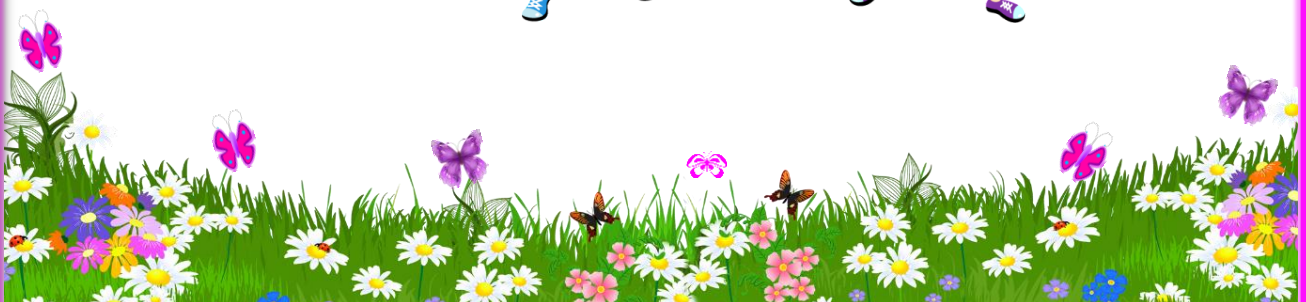
- ก. เลือกคนดีมาเป็นคนงาน
- ข. จะเก็บทรัพย์สินไว้ที่ใดควรดูให้รอบคอบ
- ค. ของมีค่าหากไม่นำมาใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร
- ง. ควรฝังลงไปใต้ดินลึกๆคนงานจะได้ขุดไม่พบ

๙. จากนิทานข้างต้นเหตุการณ์ใดเกิดก่อน

- ก. ชายคนหนึ่งขโมยทองคำของคนขี้เหนียว
- ข. คนขี้เหนียวขุดหลุมแล้วซ่อนสมบัติของเขาไว้ในนั้น
- ค. เพื่อนบ้านของคนขี้เหนียวบอกเขาหาหินมาวางแทนทองคำ
- ง. คนขี้เหนียวตัดสินใจเปลี่ยนเงินที่มีอยู่ทั้งหมดเป็นก้อนทองคำ

๑๐. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

- ก. การไม่ได้ใช้ของที่มีก็เหมือนกับว่าไม่มีของสิ่งนั้น
- ข. อย่าเก็บของมีค่าที่สามารถขโมยได้
- ค. ให้รู้จักทำงานและประหยัดอดออม
- ง. การไว้ใจคนอื่นถือเป็นข้อผิดพลาด

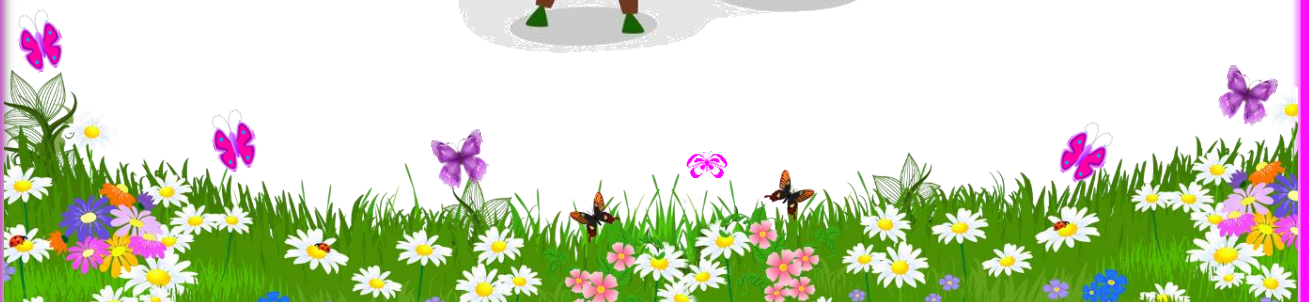

บรรณานุกรม

- ก่อเกียรติ อภิชาติกุล. (๒๕๔๙). **ความรู้เกี่ยวกับนิทาน**. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- ครุมินนี่. (๒๕๕๐). **พ่อไก่อกับไข่มุก**. กรุงเทพฯ : บั๊ต ทุ ยู.
- ความรักของแม่. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.fable.deksiam.in.th/๘๐> . สืบค้น เมื่อ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕.
- เจ้าหญิงกระต่าย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.fable.deksiam.in.th/๘๑> สืบค้นเมื่อ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕.
- ฐิติพงศ์ สกฤตสุทรวงศ์. (๒๕๕๓). **สุนัขจิ้งจอกกับอึกา**. กรุงเทพฯ : ดี.เค.บุ๊คดิสทริบิวเตอร์.
- ธวัช ปุณโณทก. (๒๕๕๓). **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : ปันรู้.
- นางเพ็ญ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://writer.dekd.com> สืบค้นเมื่อ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙.
- พัชรีย์ มีสุคนธ์. (๒๕๕๐). **หงส์ทองคำ โลมมากลาหมาย**. กรุงเทพฯ : ห้องเรียน.
- รุ่งอรุณ สัมปชลิต. (๒๕๕๐). **สิงโต หมาจิ้งจอก และสัตว์ป่า**. กรุงเทพฯ : Nanmeebook Kiddy.
- วนิษา เทียมเมฆ. (๒๕๕๕). **ขุมทรัพย์ในไร่จูน**. กรุงเทพฯ : เอเชียเพรส.
- วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๔๓). **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๔๘). **นิทานพื้นบ้าน (ปรับปรุงล่าสุด)**. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- ศุภิสรา ปุนยาพร. (๒๕๕๔). **๑๐๐ คติยอดนิทาน**. กรุงเทพฯ : ไทยควอลิตี้บุ๊ค.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (๒๕๕๐). **ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : ซี.ซี. นอล
ลิตรจิ้งจอก.
- สุวิทย์ มูลคำ. (๒๕๔๗). **กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เหรียญ ๕ บาทของพ่อ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.dek-d.com/board/view/๑๖๑๔๐๕๒/>
สืบค้นเมื่อ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕.

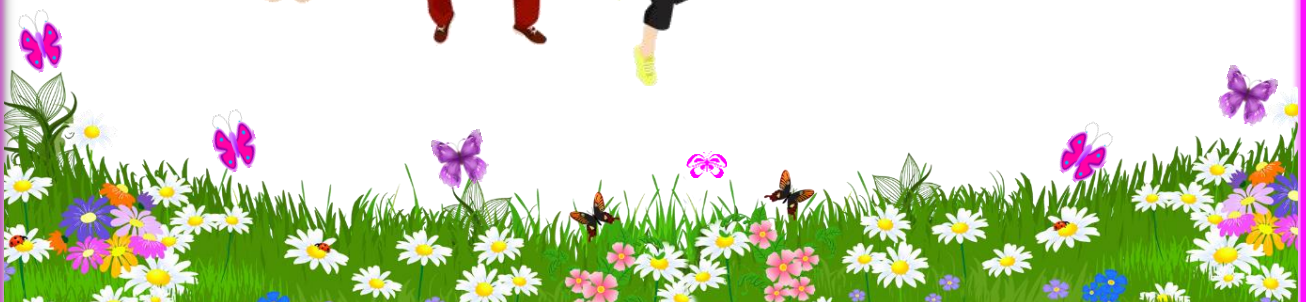

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	คำตอบ
๑	ข
๒	ค
๓	ง
๔	ง
๕	ข
๖	ง
๗	ก
๘	ค
๙	ก
๑๐	ค

เฉลยแบบฝึกที่ ๑ วิเคราะห์เนื้อหา

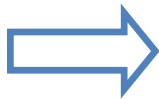
ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้แล้ววิเคราะห์ลงในแผนผังที่กำหนดให้ (๕ คะแนน)

ใคร แม่

ทำ

ลงมือทำอาหารเลี้ยงลูกและหลาน ๆ ที่มาเยี่ยมเยียน

ปัญหา

ลูก ๆ ของหญิงชราแย่งกันตักอาหารใส่จานลูกของตนจนหมด

แนวทาง

เมื่อหญิงชราวางอาหารจานสุดท้ายลง นางก็รีบเหวอาหาร แก่ปัญหา ใส่จานของลูกสาวทั้ง ๔ ของนางพร้อมกับพูดว่าพวกเจ้ายังรู้จักรักและห่วงลูกของเจ้าแม่เองก็อยากจะรักลูกของแม่บ้างเช่นกัน

ผลลัพธ์

บรรดาลูกสาวทั้ง ๔ ของหญิงชราต่างก้มหน้าละอายใจสำนึกผิด

(แนวการตอบอยู่ในชุดยฟนิจของครูผู้สอน)

เฉลยแบบฝึกที่ ๒ เรียงลำดับเหตุการณ์

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

อ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วเรียงลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๓

ไกรทอง หนีรูปหล่อจากเมืองนนทบุรี ผู้มีความเก่งกล้า ได้อาสาปราบ
เจ้าชालะวัน

๕

เศรษฐีได้จัดงานแต่งงานให้กับไกรทองและตะเภาแก้ว พร้อมมอบสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง
และแถมนางตะเภาทองให้อีกคน

๑

ตะเภาแก้วตะเภาทอง บุตรสาวท่านเศรษฐีเมืองพิจิตร ลงเล่นน้ำในคลอง
ที่ทำน้ำหน้าบ้าน

๔

ชालะวันเกิดร้อนลุ่มต้องออกจากถ้ำขึ้นมาบนผิวน้ำต่อสู้กับไกรทองและถูกแทง
ด้วยหอกสัตตโลหะ

๒

ชาละวันกลายร่างเป็นจระเข้อันตราย ออกอาละวาดล่ามนุษย์ ผ่านมาพบ
นางตะเภาทองเกิดลุ่มหลง จึงคาบนางไปยังถ้ำทอง

เฉลยแบบฝึกที่ ๓ สำราญวิเคราะห์เรื่อง

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานแล้ววิเคราะห์ลงในตาราง (๕ คะแนน)

เหตุการณ์	ใคร	ทำอะไร	ที่ไหน	เมื่อไร	ทำไม	อย่างไร
มีพระธุดงค์มาปักกลด อยู่ริมเชิงเขาใกล้บ้านตา ยาย กับยายตา กับยาย กลัวพระจะอดจึงคิดที่ จะฆ่าแม่ไก่เพื่อ ทำอาหารถวาย	ตา กับ ยาย	ฆ่าแม่ไก่	กระท่อม ของตน	เมื่อพระ ธุดงค์มา ปักกลด	เพื่อ ทำอาหาร ถวายพระ ธุดงค์	เมื่อแม่ไก่ได้ยินตา กับยายพูดคุยกัน ก็ยินดีที่จะสละชีวิต เพื่อเป็นการตอบ แทนบุญคุณตา กับยายที่เลี้ยงมา จึงสั่ง ให้ลูกๆ ว่าให้รักกัน สามัคคีกัน เมื่อแม่ ไก่ถูกเชือดลูกไก่ทั้ง ๗ ก็พร้อมใจกัน กระโดดเข้ากองไฟ ตายตามแม่ไก่ไป ผลที่เกิด ลูกไก่ทั้ง ๗ กระโดดเข้ากอง ไฟเหวदनางฟ้า ทราบในความ กตัญญู จึงได้รับ ลูกไก่ทั้ง ๗ ไปอยู่ บนฟากฟ้า ไปเกิด เป็นดาวลูกไก่

เฉลยแบบฝึกที่ ๔ ปราดเปรื่องจับคู่ความหมาย

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง อ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วจับคู่ความหมายของคำให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ก. พระโพธิสัตว์	ข. พระคาถา	ค. พระพุทธรองค์
ง. พญาหงส์	จ. พราหมณ์	ฉ. ภิกษุณี

☐

๑. หมายถึง นางพราหมณ์ , หญิงพราหมณ์

☐

๒. หมายถึง หญิงที่บวชเป็นพระในพระพุทธศาสนา

☐

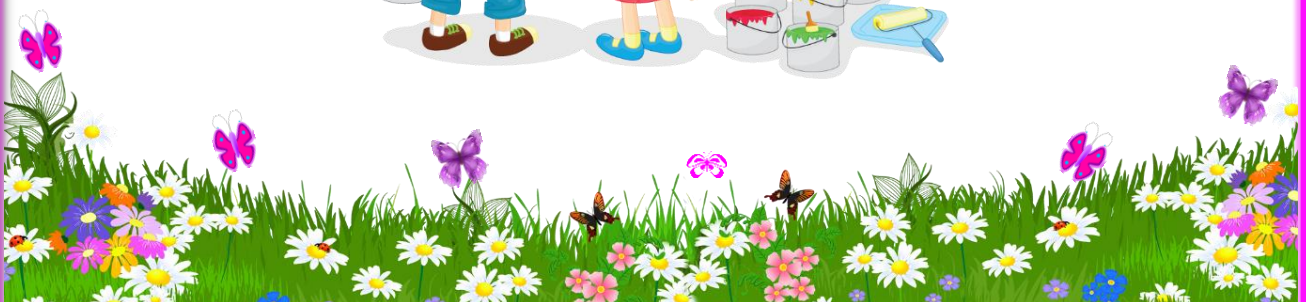
๓. หมายถึง อิทธิปาฏิหาริย์ ฤทธิ์ที่เป็นอัศจรรย์

☐

๔. หมายถึง ชาติหนึ่งของพระพุทธรองค์ในตำนาน

☐

๕. หมายถึง ผู้ซึ่งจะได้มาตรัสรู้เป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคต

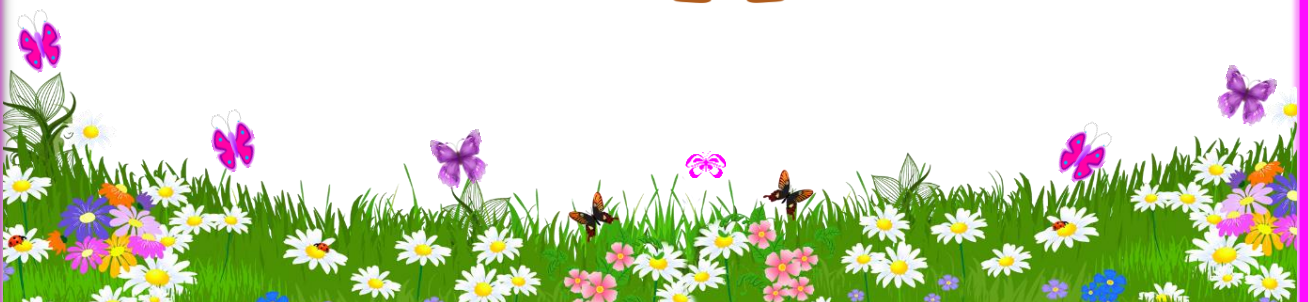
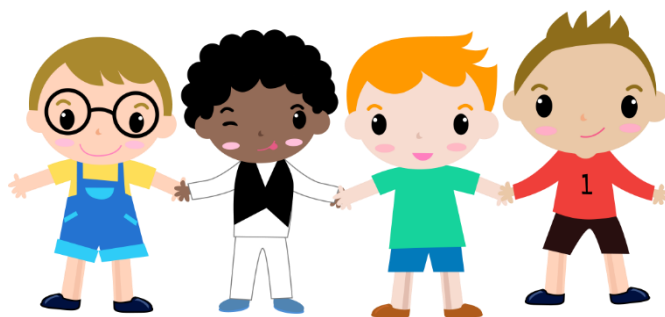
เฉลยแบบฝึกที่ ๕.๑ ง่ายตายตอบคำถาม

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

นักเรียนอ่านนิทานแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ข้อที่	เฉลย
๑	ง
๒	ค
๓	ง
๔	ค
๕	ก

เฉลยแบบฝึกที่ ๕.๒ ง่ายตายตอบคำถาม

คำชี้แจง

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....
นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑.ตัวละครใดในเรื่องควรได้รับการยกย่องมากที่สุด

แนวคำตอบ นางเพ็ญ เพราะนางเพ็ญยอมเสียสละชีวิตเพื่อให้อื่นปลอดภัย โดยเข้าไปอยู่ในโพรงพระธาตุ ไม่ยอมออกมาให้เจ้าเมืองอื่นพบจะได้ไม่ต้องรบกัน

๒.เพราะเหตุใดนางเพ็ญจึงเข้าไปอยู่ในโพรงพระธาตุ

แนวคำตอบ เพราะคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุให้เกิดสงครามในครั้งนี้ ถ้าตนไม่ยอมออกมาจากโพรงพระธาตุ เจ้าชายเมืองอื่นๆ ก็ไม่ต้องต่อสู้เพื่อแย่งตน

๓.นางเพ็ญเห็นด้วยหรือไม่ที่มารดา กล่าวว่า “เจ้าชายเมืองใดมีอำนาจมากกว่าเราจะเลือกเจ้าชายเมืองนั้นเป็นราชบุตรเขย เพราะเหตุใด”

แนวคำตอบ ไม่เห็นด้วย เพราะการพูดแบบนี้จะก่อให้เกิดสงคราม ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก

๔.นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดใดเด่นชัดที่สุด

แนวคำตอบ การเสียสละชีวิตตนเพื่อให้อื่นปลอดภัย

๕.นักเรียนคิดว่าการกระทำของนางเพ็ญถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ ถูกต้อง เพราะถ้านางเพ็ญออกมาและเลือกเจ้าชายคนใดคนหนึ่งอาจทำให้เกิดสงครามและมีคนตายมากกว่านี้

(คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

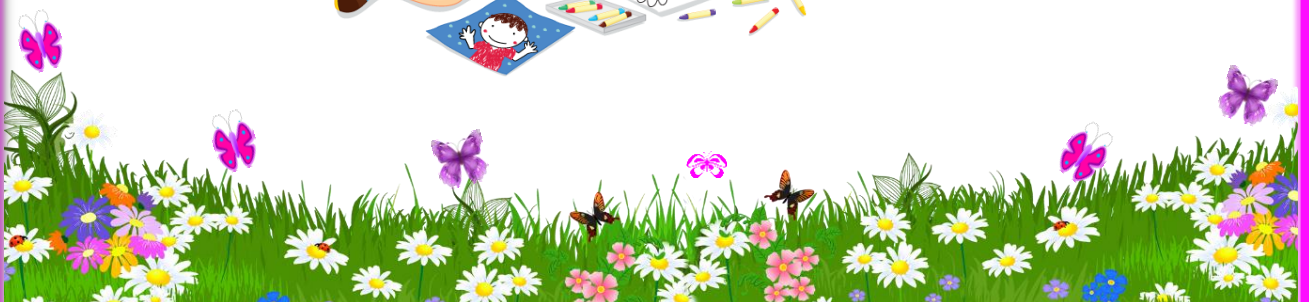
เฉลยแบบฝึกที่ ๖.๑ จุดหมายข้อคิดเตือนใจ

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านนิทานที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ข้อที่	เฉลย
๑	ก
๒	ข
๓	ก
๔	ก
๕	ค

เฉลยแบบฝึกที่ ๖.๒ จุดหมายข้อคิดเตือนใจ

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง**อ่านนิทานเรื่องงานวิเศษ แล้วคิดวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)**

๑. เพราะเหตุใดชมพูจึงไม่รับทองคำจากปลาแต่ขอจานนึ่งอาหารได้ตามต้องการแทน

แนวคำตอบ เพราะถ้าได้ทองคำมาไม่นานก็หมด แต่ถ้างานวิเศษที่สามารถนึ่งอาหารได้ตามต้องการก็จะมีกินตลอดไปและสามารถนำไปขายได้อีกด้วย

๒. เพราะเหตุใดเมื่อครบ ๓ ปี ตามที่ปลาทอก ชมพูจึงแขวนจานไว้ที่ข้างฝา

แนวคำตอบ เพราะว่าแสดงถึงความกตัญญูที่ชมพูมีต่อจาน ถึงแม้ว่าไม่ใช่บุคคลแต่เพราะมีจานใบนี้จึงทำให้ครอบครัวของชมพูอยู่อย่างสุขสบาย มีฐานะร่ำรวย

๓. เมื่อชมพูขายอาหารครบ ๓ ปี ชมพูจะขายอาหารต่อหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ ขายต่อ เพราะเวลา ๓ ปี ที่ชมพูขายอาหาร มีลูกค้ามาอุดหนุนมากมาย หากชมพูพยายามฝึกทำอาหารให้อร่อยและทำขาย ก็คงขายดีเช่นเดิม

๔. จุดมุ่งหมายของผู้แต่งเรื่องงานวิเศษที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบคือเรื่องใด

แนวคำตอบ ๑. ความเป็นผู้มี ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ทั้งพ่อแม่ และสิ่งของเพราะชมพูระลึกถึงพระคุณของจานและให้ความสำคัญไปแขวนไว้ที่ข้างฝา

๒. รู้จักขยันทำมาหากิน เพราะ ชมพูนำอาหารที่นึ่งได้ไปขายจนร่ำรวย

๕. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านนิทานเรื่องนี้

แนวคำตอบ ๑. คนทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน

๒. ควรรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

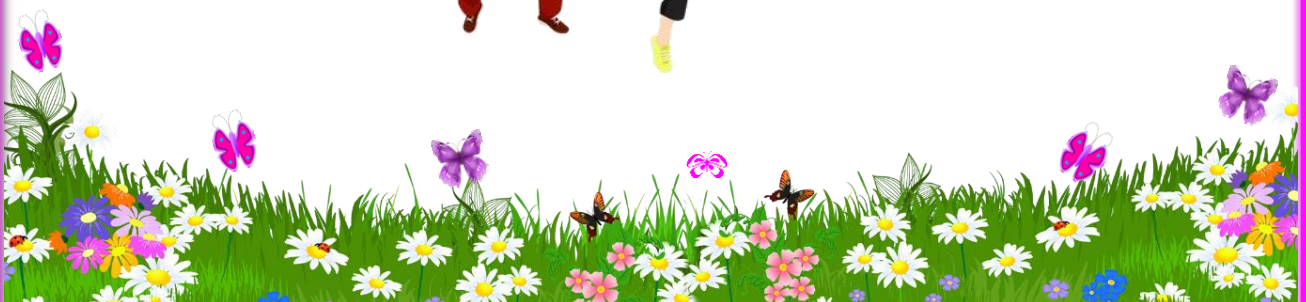
๓. ควรรู้จักช่วยพ่อแม่ทำงาน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

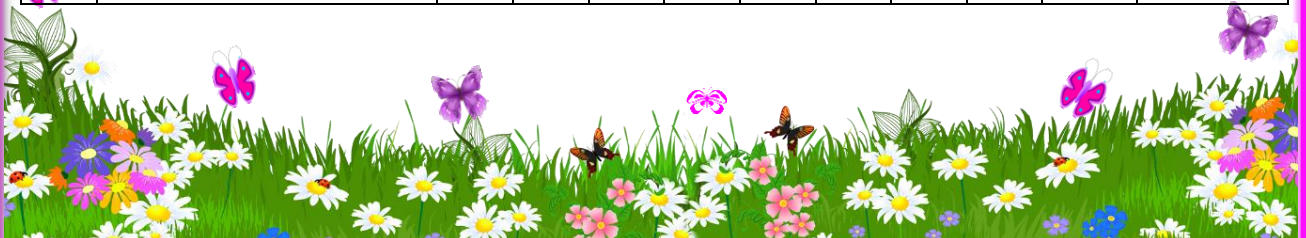
ข้อ	คำตอบ
๑	ง
๒	ง
๓	ก
๔	ค
๕	ข
๖	ค
๗	ข
๘	ค
๙	ง
๑๐	ก

บันทึกการตรวจ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนแบบฝึกที่/คะแนน								รวม ๔๐	✓ ผ่าน ✗ ไม่ผ่าน
		๑.๑	๑.๒	๒	๓	๔	๕.๑	๕.๒	๖		
		๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕		
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											
๑๑											
๑๒											
๑๓											
๑๔											
๑๕											
๑๖											
๑๗											
๑๘											
๑๙											
๒๐											
๒๑											
๒๒											
๒๓											
๒๔											
๒๕											

บันทึกการตรวจ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนแบบฝึกที่/คะแนน								รวม ๔๐	✓ ผ่าน ✗ ไม่ผ่าน
		๑.๑	๑.๒	๒	๓	๔	๕.๑	๕.๒	๖		
		๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕		
๒๖											
๒๗											
๒๘											
๒๙											
๓๐											
๓๑											
๓๒											
๓๓											
๓๔											
๓๕											
๓๖											
๓๗											
๓๘											
๓๙											
๔๐											

เกณฑ์ผ่านร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้คะแนนตั้งแต่ ๓๒ คะแนน ขึ้นไป

๓๗-๔๐ คะแนน ดีมาก

๓๓-๓๖ คะแนน ดี

๒๙-๓๒ คะแนน ปานกลาง

๐-๒๘ คะแนน ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

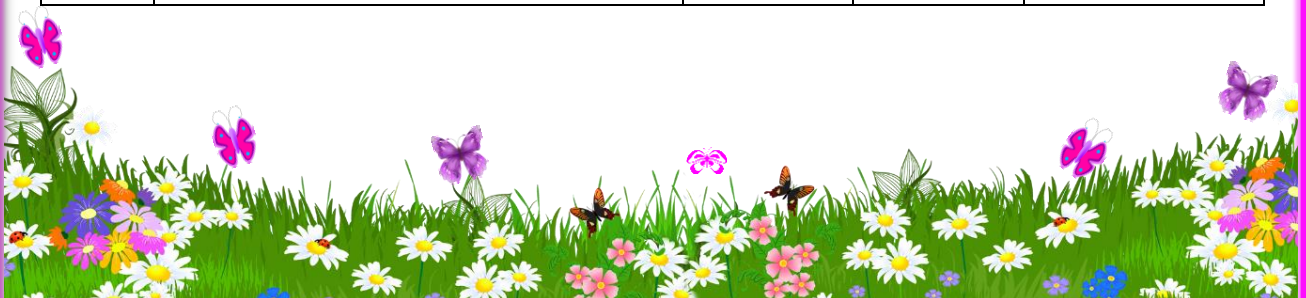
(.....)

บันทึกคะแนน

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนแบบทดสอบ		ผลต่าง
		ก่อนเรียน ๑๐ คะแนน	หลังเรียน ๑๐ คะแนน	
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				
๑๑				
๑๒				
๑๓				
๑๔				
๑๕				
๑๖				
๑๗				
๑๘				
๑๙				
๒๐				
๒๑				
๒๒				
๒๓				
๒๔				

บันทึกคะแนน

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนแบบทดสอบ		ผลต่าง
		ก่อนเรียน ๑๐ คะแนน	หลังเรียน ๑๐ คะแนน	
๒๕				
๒๖				
๒๗				
๒๘				
๒๙				
๓๐				
๓๑				
๓๒				
๓๓				
๓๔				
๓๕				
๓๖				
๓๗				
๓๘				
๓๙				
๔๐				

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คะแนนที่ได้

๑๐

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คะแนนที่ได้

๑๐

